

Federalizm Üzerine, 1863/65

Pierre-Joseph Proudhon

Federasyon İlkeleri(1863)

PAKT, SÖZLEŞME, AKİT, anlaşma, ittifak vesaire anlamına gelen latince fodeus, tamlama ekiyle foederis'ten gelen federasyon bir ya da birden fazla aile reisinin, bir ya da birden fazla kasabanın, bir ya da birden fazla kasaba ya da devlet grubunun bu yolla bir ya da birden fazla özel görevi icra etme yükümlülüğünü karşılıklı ve eşit olarak üstlendikleri, sorumluluğu yalnızca federasyon memurlarına ait olan bir anlaşmadır. (J-J Rousseau'nun teorisinde, aynı zamanda Rebespierre ve jakobenlerde de, toplumsal sözleşme devlet ve birey arasındaki ilişkilerin ve devletin kökenlerinin açıklanmasında, kutsal hakka, babanın iktidarına ya da toplumsal ihtiyaca alternatif olarak düşünülmüş yasal bir kurgudur... Toplumsal sözleşme federal sistemde bir kurgudan daha ötedir; pozitif ve etkili etkili bir sözleşmedir, fiili olarak önerilmiş, tartışılmış üzerinde oylama yapılmış ve kabul edilmiştir ve sözleşme yapan tarafların iradesiyle uygun şekilde değiştirilebilir. Federal sözleşmenin Rousseau'nun sözleşmesinin ve 1793 sözleşmesinin arasında bir gerçeklik ile bir hipotez arasındaki tüm farklılık mevcuttur.

Gelin bu tanıma daha yakından göz atalım. Federal sözleşme için önemli ve onun bir karakteristiği olan ve okuyucunun dikkat etmesini en çok istediğim şey; bu sistemde anlaşılan tarafların, ister aile reisleri, kasabalar, kantonlar, ister eyalet ve devletler olsun sadece iki taraflı ve komünatif yükümlülükler altına girmekle kalmayıp, anlaşmayı yapmakla kendileri için daha fazla hak, daha çok özgürlük, daha çok iktidar, bırak-tıklarından daha çok mülkiyet tahsis ediyor oluşudur.

Bu ilkelere göre federasyon sözleşmesinin amacı, genel hatlarıyla söylersek, federe devletlere egemenliklerini, topraklarını, öznelerini özgürlüğünü temin etmektir; aralarındaki ihtilafları gidermek, tüm güvenlik konularını ve karşılıklı refahı ortak araçlar vasıtasıyla temin etmektir; böylece, söz konusu çıkarların derecesine rağmen esas itibarıyla sınırlıdır. Sözleşmenin icra edilmesinden sorumlu olan iktidar asla birliğe dahil üyeleri ezemez, yani federal güçler asla sayı ve önem olarak yerel otoriteler ya da eyalet otoritelerini geçemez, tıpkı bu sonuncusunun insanın ve vatan-daşın hak ve yetiklerinden asla daha önemli olamayacağı gibi. Eğer aksi olsaydı, bu topluluk komünistik bir topluluk olacaktı; federasyon merkezi monarşiye dönecekti; federal otorite olması gerektiği gibi sadece bir delege ve ikinci dereceden bir fonksiyon olmak yerine, baskın durumda olacaktı; özel bir görevle sınırlı olmak yerine, tüm faaliyetleri ve tüm girişimleri kendi içine çekmeye yönelecekti, konfedere devletler idari bölgelere kol-

lara ya da yerel bürolara indirgenecekti. Böyle şekil değiştirdiğinde cumhuriyetçi demokratik ya da nasıl istiyorsanız öyle adlandırabilecek olan siyasi teşkilat artık bir çok otonomiden oluşan bir devlet olmayacaktır, artık bir konfederasyon olmayacaktır. Eğer federe kasabalar, kantonlar ya da devletler yanlış ekonomi nedeniyle saygının bir sonucu olarak ya da başka bir nedenle içlerinden birine geri kalanı yönetme ve idare etme sorumluluğu yüklerlerse aynı şey daha da güçlü bir şekilde geçerli olacaktır. Cumhuriyet federal değil üniter bir hal alacak ve despotizme giden yol üzerinde olacaktır. (... Bu nedenle bir konfederasyon tam olarak bir devlet değildir; karşılıklı garantilerden oluşan bir anlaşma tarafından birleşmiş olan egemen ve bağımsız bir devletler topluluğudur. Federal bir anayasa da Fansa'da tüzün ya da anayasadan anlaşılana, kamu hukukunun özetlenmiş bir ifadesiyle aynı şey değildir; anlaşma birleşme koşullarını, yani devletlerin haklarını ve karşılıklı yükümlülüklerini ihtiva eder. Son olarak federal iktidar denilen şey artık hükümet değildir; devletlerin vazgeçtiği ve böylece federal güçleri halinde gelen belirli fonksiyonların ortak olarak icra edilmesi için devletler tarafından yaratılmış olan bir vekildir... Bu yüzden, müvekkillerinin sıkı kontrolü altında olan gücü onların keyfine göre değişen federal güç kelimenin tam anlamıyla bir vekildir.)

Özet olarak federal sistem, eşit bir ölçüde demokratik imparatorlukları, anayasal monarşileri ve üniter cumhuriyetleri karakterize eden idari ve hükümet merkezileşmesinin ya da hiyerarşinin tersidir. Temel ve asli yasası şöyledir: Bir federasyonda merkezi iktidarın yetkileri belirli alanlarla sınırlandırılmış ve kısıtlandırılmış olup, sayı, dolaysızlık ve konfederasyonun yeni devletlerin eklenmesi yoluyla büyümesiyle yoğunluk diyebileceğim şey bakımından azaltılmıştır. Merkezi yönetimlerde ise tam terine en yüksek otoritenin yetkileri artar genişler ve daha doğrudan bir hal alır, bölgesel ölçeğin ve nüfusun büyüklüğünün doğrudan bir fonksiyonu olarak eyaletlerin, kasabaların, kurumların ve bireylerin işini kralın yargılama yetkisine sevk edilir. Bu andan itibaren komünal ve bölgesel, hatta bireysel ve ulusal tüm özgürlükleri baskı altına alınır.

Anarşist Kütüphane

Pierre-Joseph Proudhon
Federalizm Üzerine, 1863/65

Proudhon 1860'larda aşağıdaki seçkileri kaleme aldığı zaman politik görüşleri oldukça yumuşamıştı. "Anarşi" devletin olmadığı bir toplum onun için sürekli arzulanan bir şey olarak kalacaktı. Otonom politik topluluklardan oluşan gönüllü bir federasyon olarak demokratik, anti otoriter bir devlet kavramı geliştirmeyi denedi. Proudhon'un federalizm teorisinde iktidar, sözleşmeyi imzalayan taraflar tarafından kabul edilmiş, belli amaçlarla sınırlı ve kesin olarak tanımlanmış merkezi bir otoritenin rolüyle birlikte toplumun kurucu birimlerine sıkı bir şekilde dayalı kalacaktı. Daha sonraki anarşistler gönüllü federasyon fikrini örgütlenmenin temeli olarak kabul ederek merkezi bir iktidarı gereksiz, otoriter ve karşı devrimci olarak görerek reddettiler. İlk seçki Proudhon'un Richard Vernon tarafından çevrilmiş olan The Principle of Federation(Toronto : University of Toronto Press, 1979; ilk basım 1863) adlı eserinden alınarak ve yayıncısının izniyle yeniden basılmıştır. ikinci seçki Proudhon'un politik vasiyetinden, gerçek federalizmin gönüllü doğasını ve onun zorunlu sonucu olarak karşılıklı bağımlılığı vurguladığı on the Political Capasity of the Working Class adlı eserinden alınmıştır. (Proudhon'un karşılıklı bağımlılıkçı sosyalizm kavramına dair daha fazla bilgi için 12'nci seçkiye bakınız). Bu kitap ilk kez 1865'te Proudhon'un ölümünden kısa bir süre sonra basıldı.İngilizce'ye Paul Sharkey tarafından çevrilmiştir.

tr.anarchistlibraries.net